

Oponentský posudek bakalářské práce

Štěpán Hurník: *Scrutonovo pojetí hudebního významu*

Bakalářská práce Štěpána Hurníka *Scrutonovo pojetí hudebního významu* nabízí precizní rekonstrukci filozofie hudby britského filozofa a estetika Rogera Scrutona. Záměrně uvádím filozofie hudby, nikoli pouze teorie hudebního významu, jak stojí v názvu práce, protože předložený text poskytuje za účelem objasnit Scrutonovy myšlenky týkající se hudebního významu komplexní vhled do samotných základů Scrutonovy představy o povaze zkušenosti s hudebním dílem a způsobu existence hudebních děl.

Práce je tematicky rozčleněna do tří hlavních částí. První je věnována představení sémiotického pojetí významu a obecným Scrutonovým výhradám vůči uplatnitelnosti tohoto přístupu v teorii umění, které vycházejí ze Scrutonova vysvětlení estetické zkušenosti nabízené hudebními díly a povahy existence hudebních děl. Druhá část nabízí seznámení se třemi různými variantami sémioticky orientovaných teorií hudebního významu, vůči kterým se Scruton ve svých textech kriticky vymezoval. Představení Scrutonových výhrad vůči jednotlivým pozicím doplňuje výklad každého ze tří přístupů. Poslední část práce pak přináší pozitivně formulovanou Scrutonovu teorii hudebního významu, přičemž tato část zhodnocuje porozumění celé problematice postupně nashromážděné v předešlých kapitolách práce.

Celkově působí práce jako promyšleně rozvržený a pečlivě zpracovaný příspěvek k odborné rozpravě na zvolené téma. Cíl práce je ambiciózní, předložený text nicméně této ambici plně dostojí. Jak rozsahem použité literatury, tak její náročností, ale i jejím zvládnutím text významně překračuje standard obvyklý u bakalářských absolventských prací. Práce je psaná čtivým stylem: výklad je dostatečně přehledný, vývoj jednotlivých argumentů a jejich provázanost lze dobře sledovat. Autor prokazuje potřebnou kontrolu nad rozvíjením úvahy i nad literaturou, o níž se opírá. Bez jakýchkoli zásadnějších zaváhání se daří udržet jednotící tématickou linii práce a celek tak působí organickým dojmem. Práce je psána kultivovaným jazykem bez větších stylistických chyb (snad jen občasného užívání kolokviálních slovních spojení – např. na s. 10 „vyzkoumat povahu znaku“ či na s. 17 „tlačily pojem do fenomenologických vod“ apod. - by bylo žádoucí se vzdát).

Z formálního hlediska pak práce neobsahuje závažnější nedostatky ani v dodržování citační normy, ani pokud jde o gramatickou a stylistickou stránku.

Pokud bych měl poukázat na směry, jakými by mohla být práce dále rozvíjena (nechci užívat výraz „slabší místa“ práce, protože se skutečně domnívám, že posuzovaný text, nahlížíme-li jej prizmatem požadavků kladených na bakalářskou práci, a to včetně rozsahu, žádné zásadní nedostatky nevykazuje), zmínil bych se o čtyřech možnostech:

Zaprvé, v práci je opakovaně zmiňována inspirace Scrutonova myšlení v pozdní Wittgensteinově filozofii. Pro lepší porozumění Scrutonově argumentaci (a tedy i případné její kritické zhodnocení) by tedy bylo na místě předvést Wittgensteinovy úvahy o aspektovém vnímání z jedenáctého oddílu jeho *Filosofických zkoumání*, z nichž Scruton významně čerpá ve svém pro estetickou teorii zásadním díle *Umění a obrazotvornost*.

Zadruhé, domnívám se, že by bylo na místě explicitněji popsat, do jaké míry zůstalo Scrutonovo pojetí hudebního významu v jeho textech pouze ve fragmentární podobě (navázané zejména na dílčí polemiky s jednotlivými sémioticky orientovanými přístupy), a

naopak nakolik soustavné předvedení své pozice Scruton nabízí. Čtenáři textu v aktuální podobě se mohou oprávněně ptát, kde přesně leží jeho původní přínos, tj. nakolik náročná a tvůrčí byla odvedená rekonstrukční práce vedoucí k ucelenějšímu obrázku Scrutonova pojetí (v rámci úvodu, na s. 8 se uvádí: „Výběr metody, skrze níž chceme dojít k vlastní formulaci Scrutonova pojetí hudebního významu, tudíž není náhodný, ale vychází z jeho vlastního postupu.“ Nevyhnutelně tedy vyvstává otázka, nakolik práce pouze reprodukuje i strukturu Scrutonových úvah.).

Zatřetí, předložené pojednání se vztahuje ke Scrutonově teorii velmi nepolemicky, až smířlivě. Tato strategie je do jisté míry vynucena vytčeným cílem práce. Nicméně, dalším krokem, k němuž, domnívám se, text přímo vyzývá, je kladení polemických otázek (na prvním místě se vnucuje otázka, zda lze základní Scrutonovo rozlišení mezi dvěma mody myšlení, tj. mezi *přesvědčením* a *obrazotvorností*, neproblematicky chápat jako rozlišení mezi oblastí mimoestetickou a estetickou).

A nakonec, začtvrté, v práci je naznačena souvislost mezi Scrutonovou filozofií a odkazem Kantova myšlení (viz pozn. č. 17 na s. 32). Nabízelo by se tuto souvislost předvést explicitně, a to zejména vztah mezi Scrutonovou představou o hudebním významu (nepojmovost významu díla, jeho gestická povaha atd.) Kantovým pojetím krásy (nepojmovost, účelnost bez účelu atd.).

Nicméně, jak jsem již předeslal, tyto čtyři poznámky neuvádím jako kritické výhrady vůči práci, ale spíše jako podněty k dalšímu rozvíjení tématu. Absenci odpovědí na tyto čtyři podněty bohatě vyváží výše uvedené klady práce.

S ohledem na uvedené poznámky navrhuji bakalářskou práci Štěpána Hurníka *Scrutonovo pojetí hudebního významu* k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat jako **výbornou**.

Štěpán Kubalík